

11. LOŠINJSKI DANI BIOETIKE

Mali Lošinj, Hrvatska, 13.–16. svibnja 2012.

Simpozij

Integrativna bioetika i nova epoha

14.–15. svibnja 2012.

Studentska bioetička radionica

Bioetika i psiha

14.–15. svibnja 2012.

Okrugli stol

Bioetika i kemija

16. svibnja 2012.

11th LOŠINJ DAYS OF BIOETHICS

Mali Lošinj, Croatia, May 13–16, 2012

Symposium

Integrative Bioethics and New Epoch

May 14–15, 2012

Student Bioethics Workshop

Bioethics and Psyche

May 14–15, 2012

Round Table

Bioethics and Chemistry

May 16, 2012

Organizatori *Lošinjskih dana bioetike*

Hrvatsko filozofsko društvo
Hrvatsko bioetičko društvo
Grad Mali Lošinj

Pokrovitelji 11. *Lošinjskih dana bioetike*

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
Republike Hrvatske
Primorsko-goranska županija

The organisers of the *Lošinj Days of Bioethics*

Croatian Philosophical Society
Croatian Bioethics Society
Town of Mali Lošinj

The patrons of the 11th *Lošinj Days of Bioethics*

Ministry of Environmental and Nature Protection
of the Republic of Croatia
Primorje-Gorski Kotar County

lošinjski dani
bioetike na pragu
novog desetljeća

the lošinj days of
bioethics
at the beginning
of the new decade

Bioetika je mnogo više od nove znanstvene ili akademske discipline, ona je postala »znakom vremena«, i to posebnim znakom koji obilježava prelamanje epoha svjetske povijesti. I više od toga, postala je akterom procesa u kojima se okončava novi vijek kao doba znanstveno-tehničke civilizacije i počinje nova epoha. No, da bi postala znakom i akterom nastajanja nove epohe u povijesti svijeta, bioetika je i sama morala proći intenzivnu razvojnu preobrazbu od stadija »nove medicinske etike« do stadija »integrativne bioetike« kao orijentacijske znanosti u kojoj će se artikulirati nova paradigma znanja. Epohe se, naime, ne zasnivaju na velikim događajima nego na idejama i tipovima znanja.

To je civilizacijski okvir u kojem treba procjenjivati povijesnu važnost i duhovni doprinos znanstveno-kulturne manifestacije *Lošinski dani bioetike* u prvom desetljeću njenog postojanja. Upravo u tom desetljeću odvijala su se i preplitala dva komplementarna idejna procesa od ključne važnosti za duhovno zasnivanje nove epohe:

- izgrađivanje koncepta integrativne bioetike;
- programsko osmišljavanje (»euro-peizacija bioetike«) i stvarno etabriranje europske bioetike.

U sintezi tih procesa nastala je *integrativna bioetika* kao izvorni i zasnivajući koncept europske bioetike. U istom je desetljeću europska bioetika, otkrićem protobioetičara Fritza Jahra, dobila i polazišnu točku vlastite tradicije. U otvoreni prostor nove tradicije ugrađeno je i potterovsko nasljeđe, koje je bioetički redukcionizam u međuvremenu u bitnome obezvrijedio. Doprinos *Lošinskih dana bioetike* u osmišljavanju tradicijskog

Bioethics is much more than a new scientific or academic discipline, it has become a “sign of the age”, a special sign that marks the turn of epochs of the world history. Even more, it has become the protagonist of processes of coming to an end of the Modern Age as the age of scientific-technical civilisation, and dawning of the new epoch. However, in order for it to become the sign and protagonist of the emergence of the new epoch, bioethics itself had to go through intensive developmental transformation from the stage of “new medical ethics” to the stage of “integrative bioethics” as the orientational science in which a new paradigm of knowledge will be articulated. Epochs are not founded on great events, but on ideas and types of knowledge.

This is the civilisational framework through which we should assess the historical importance and spiritual contribution of the scientific, as well as cultural event the *Lošinj Days of Bioethics* in the first decade of its existence. It was precisely in this decade that two complementary conceptual processes have been developing and intertwining, processes which were of the outmost importance for the spiritual foundation of the new epoch:

- forming of the concept of integrative bioethics;
- programmatic formulation (“Europeanisation of bioethics”) and the actual establishment of the European bioethics.

Through synthesis of these processes *integrative bioethics* emerged as an original founding concept of the European bioethics. In the same decade, the European bioethics came upon the starting point of its tradition with the discovery of the proto-bioethicist Fritz Jahr. Potterian heritage was also built in the open area

niza *Jahr – Potter – integrativna bioetika* nedvojben je i očigledan, dok prave razmjere ukupnog doprinosa *Lošinjskih dana bioetike* u prijelomnom desetljeću povijesti bioetike, koje je bioetiku učinilo »znakom i akterom« prijelomnog vremena u povijesti svijeta, tek treba istražiti.

No, ako se zadržimo na razini izvanzske očiglednosti, može se reći da su se *Lošinjski dani bioetike* profilirali kao središnja institucija bioetičkog života u jugoistočnoj Europi te da su, upravo time, mali idilični otok, na kojem se održavaju, učinili geografskim i duhovnim središtem europske bioetike. Naime, razvojna i inovacijska fronta *europske bioetike* zadržava se, već duže vremena, u prostoru jugoistočne Europe, s težištem na hrvatskom dijelu Mediterana. Gotovo egzotičnom doima se, u tom kontekstu, činjenica da se najsnažniji centar za istraživanje i promoviranje djela Fritza Jahra ne nalazi, primjerice, u Halleu ili Bonnu nego na glasovitoj katedri riječkog Medicinskog fakulteta. S druge pak strane, o sve snažnijoj duhovnoj prisutnosti integrativne bioetike na općem europskom planu svjedoče dva zbornika radova o toj temi, koja su objavljena na njemačkom i engleskom jeziku u protekloj bioetičkoj godini. A »bioetička godina« u prostoru jugoistočne Europe mjeri se upravo prema datumima održavanja *Lošinjskih dana bioetike*.

Prof. dr. sc. Ante Čović

Predsjednik Organizacijskog odbora
Lošinjskih dana bioetike

of the new tradition, but in the meantime it was essentially devalued by bioethical reductionism. Contribution of the *Lošinj Days of Bioethics* to the conceptualisation of the tradition series *Jahr – Potter – integrative bioethics* is undeniable and obvious, while the true dimensions of the overall contribution of the *Days* in this crucial decade in the history of bioethics, which has made bioethics the “sign and protagonist” of the turning point in the world history, is an issue yet to be explored.

However, if we stay on the level of external obviousness, we can say that the *Lošinj Days of Bioethics* have developed into the central institution of bioethical life in Southeast Europe, and by this made the small idyllic island on which they have been held the geographic and spiritual centre of the European bioethics. In fact, developmental and innovation front of the *European bioethics* has remained for a long time in the area of Southeast Europe, with the focus on the Croatian part of the Mediterranean. The fact that the most prominent centre for research and promotion of Fritz Jahr’s work is not located, for instance, in Halle or Bonn, but at the Department of Social Sciences and Medical Humanities at the Rijeka School of Medicine seems almost exotic in this context. On the other hand, two books on the subject of integrative bioethics, published in German and English in the past bioethical year, witness for the growing spiritual presence of integrative bioethics on a general European level. And a “bioethical year” in the area of Southeast Europe is measured according to the dates of the *Lošinj Days of Bioethics* events.

Prof. Ante Čović, Ph.D.

President of the Organisation
Committee of the
Lošinj Days of Bioethics

program

programme

NEDJELJA, 13. svibnja 2012. / SUNDAY, May 13, 2012

– *Dolazak i smještaj sudionika /
Arrival and accommodation of participants*

19.00 *Večera / Dinner*

PONEDJELJAK, 14. svibnja 2012. / MONDAY, May 14, 2012

9.00–9.30 (Hotel Aurora, Velika dvorana / Aurora Hotel, Great hall)

*Otvaranje skupa i pozdravne riječi /
Opening ceremony and welcoming speeches*

9.30–10.45 (Aurora Hotel, Great hall / Hotel Aurora, Velika dvorana)

*Plenary papers: **Bioethics in Southeast Europe /
Plenarna izlaganja: **Bioetika u jugoistočnoj Europi*****

- MISLAV KUKOČ (*Croatia/Hrvatska*): Mediterranean and European Designations and Features of Integrative Bioethics / Mediteranske i europske značajke i obilježja integrativne bioetike
- AMIR MUZUR, IVA RINČIĆ (*Croatia/Hrvatska*): The Early History of Bioethics in Croatia Revisited (1985–1995) / Prilog ranoj povijesti bioetike u Hrvatskoj (1985.–1995.)
- DEJAN DONEV (*Macedonia/Makedonija*): Appearance of the Stem of Bioethical Consciousness in Macedonia / Pojava klice bioetičke svijesti u Makedoniji
- GORAN MIJALJICA (*Croatia/Hrvatska*): Research Ethics Education in Southeast Europe / Edukacija iz etike u istraživanjima u jugoistočnoj Europi
- *Discussion / Rasprava*

10.45–11.00 *Pauza / Break*

**SEKCIJA A: Hotel Aurora, Velika dvorana (hrvatski) /
SECTION A: Aurora Hotel, Great hall (Croatian)**

- 11.00–11.15** IVAN CIFRIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Život u dvostrukom dužničkom ropstvu / Life in the Double Debt Bondage
- 11.15–11.30** IVICA KELAM, DARIJA RUPČIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Planet za prodaju / Planet for Sale
- 11.30–11.45** MLADENKA DABAC (*Njemačka/Deutschland*), SILVANA KARAČIĆ (*Hrvatska/Kroatien*): Zeleni hotel/zeleni turizam i destinacijski management / Grünes Hotel/Grüner Tourismus und Destinationsmanagement
- 11.45–12.00** KREŠIMIR VEBLE (*Hrvatska/Croatia*): Zaštita okoliša i upravljanje vodama korištenjem prepristupnih fondova EU – primjer UPOV Karlovac / Environmental Protection and Water Management Funded by EU Pre-Accession Funds – WWTP Karlovac Case
- 12.00–12.15** *Rasprava / Discussion*
- 12.15–12.30** *Pauza / Break*
- 12.30–12.45** ORHAN JAŠIĆ (*Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina*): Bioetičke teme u djelima Dietricha Bonhoeffera / Bioethical Issues in the Works of Dietrich Bonhoeffer
- 12.45–13.00** MARIJA SELAK (*Hrvatska/Croatia*): Bit tehnike u dobu tehnike / The Essence of Technology in the Age of Technology
- 13.00–13.15** NENAD CEKIĆ (*Srbija/Serbia*): Poboljšanje ljudskog stanja i obrnuti argument »klizave padine« / Enhancement of Human Condition and Reverse “Slippery Slope” Argument
- 13.15–13.30** *Rasprava / Discussion*

SEKCIJA B: Hotel Aurora, Mala dvorana (engleski, njemački i hrvatski) /

SECTION B: Aurora Hotel, Small hall (English, German and Croatian)

- 11.00–11.15** JOVAN BABIĆ (*Serbia/Srbija*): Ectogenesis: Beyond Pregnancy / Ektogeneza: s onu stranu trudnoće
- 11.15–11.30** MARINA KATINIĆ (*Croatia/Hrvatska*): New Eugenics: Ethical Controversies in Reprogenetics / Nova eugenika: etički prijepori rerogenetike
- 11.30–11.45** ALEKSANDRA DEANOSKA-TRENDAFILOVA (*Macedonia/Makedonija*): Bioethical Dilemmas in the Criminal Law / Bioetičke dileme u kaznenom pravu
- 11.45–12.00** HANS-BERNHARD WUERMELING (*Deutschland/Njemačka*): Der „wahre“ Tod des Menschen ist unerkennbar. Warum Herz- wie Hirntod vernünftige Konventionen sind? / »Prava« smrt čovjeka je nespoznatljiva. Zašto su srčana i moždana smrt razumne konvencije?
- 12.00–12.15** *Discussion / Rasprava*
- 12.15–12.30** *Pauza / Break*
- 12.30–12.45** PAVO BARIŠIĆ (*Hrvatska/Kroatien*): Između istine i privida – pluriperspektivizam i Fama / Zwischen Wahrheit und Schein – Pluriperspektivismus und Fama
- 12.45–13.00** TOMISLAV KRZNAR (*Hrvatska/Croatia*): Okolnost i perspektiva. Pitanje mogućnosti spoznaje u mišljenju španjolskog filozofa Joséa Ortege y Gasset / Circumstance and Perspective. Question of Cognition in the Thought of Spanish Philosopher José Ortega y Gasset
- 13.00–13.15** IGOR ETEROVIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Kant, suvremena bioetika i pojam autonomije / Kant, Contemporary Bioethics and the Concept of Autonomy
- 13.15–13.30** *Rasprava / Discussion*

**SEKCIJA C: Hotel Vespera (hrvatski) /
SECTION C: Vespera Hotel (Croatian)**

Studentska bioetička radionica

BIOETIKA I PSIHA

(1. dio)

Student Bioethics Workshop

BIOETHICS AND PSYCHE

(Part 1)

11.00–13.00 *Psiha, nasilje i seksualnost / Psyche, Violence and Sexuality*

- **DOMINIK BORNA ČEPULIĆ** (*Hrvatska/Croatia*): Milgramov eksperiment / Milgram's Experiment
- **IGOR SALOPEK, GORDANA RUBEŠA** (*Hrvatska/Croatia*): Bioetički aspekti antisocijalnog poremećaja ličnosti / Bioethical Aspects of Antisocial Personality Disorder
- **MARKO KOS** (*Hrvatska/Croatia*): Bioetika o pedofiliji / Bioethics on Paedophilia
- **MARTA BANIĆ, BARBARA MAJNARIĆ** (*Hrvatska/Croatia*): Slobodan čovjek je *orgastički potentan* / Free Man Is *Orgastically Potent*
- **IVANA MAUROVIĆ** (*Njemačka/Germany*): Lokus ludila. Konstrukcija paralelnih etičkih konstelacija u romanima *Lolita* i *Blijedi oganj* Vladimira Nabokova / The Locus of Madness. Construction of Parallel Ethical Constellations in Vladimir Nabokov's Novels *Lolita* and *Pale Fire*
- *Rasprava / Discussion*

13.30 *Ručak / Lunch*

**SEKCIJA A: Hotel Aurora, Velika dvorana (hrvatski) /
SECTION A: Aurora Hotel, Great hall (Croatian)**

- 15.00–15.15** HEDA FESTINI (*Hrvatska/Croatia*): Proteinska sinteza kao poluga evolucije / Protein Synthesis as a Lever of Evolution
- 15.15–15.30** VLADIMIR JELKIĆ (*Hrvatska/Kroatien*): O pojmu života s posebnim osvrtom na Nietzschea / Über den Begriff des Lebens mit einem speziellen Rückblick auf Nietzsche
- 15.30–15.45** ŽELJKO KALUĐEROVIĆ (*Srbija/Serbia*): Predsokratsko razmatranje φρόνησις-a i αἰσθησις-a / Pre-Socratic Treatment of φρόνησις and αἰσθησις
- 15.45–16.00** *Rasprava / Discussion*
- 16.00–16.15** *Pauza / Break*
- 16.15–16.30** FAHRUDIN KULENOVIĆ (*Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina*): Etički izazovi liječnika našeg vremena / Ethical Challenges for Physicians of Our Times
- 16.30–16.45** MILIJANA ĐERIĆ (*Srbija/Serbia*): Eutanazija, liječnički potpomognuto samoubojstvo i želja da se umre / Euthanasia, Physician-Assisted Suicide and the Wish to Die
- 16.45–17.00** IVANA TUCAK (*Hrvatska/Croatia*): Mogu li mrtvi biti nositelji prava? / Can the Dead Be Holders of Rights?
- 17.00–17.15** GORAN MIJALJICA, MARIJA DEFINIS GOJANOVIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Postoji li potreba za pristankom kod istraživanja na biološkim materijalima preminulih osoba? / Is there a Need for Consent in Research on Biological Material from Deceased Persons?
- 17.15–17.30** *Rasprava / Discussion*
- 17.30–17.45** *Pauza / Break*
- 17.45–18.00** AMER OVČINA, JASMINA KREHIĆ, SUVADA ŠVRAKIĆ (*Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina*): Bioetičke implikacije u akreditacijskim standardima za

zdravstvene ustanove / Bioethical Implications within Accreditation Standards for Health Institutions

- 18.00–18.15** ZVONKO BOŠKOVIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Pritužbe pacijenata. Kako do pravde? / Patients' Complaints. How to Reach Justice?
- 18.15–18.30** ALEKSANDRA FRKOVIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Ginekološko-opstetrički problemi u adolescentnoj dobi s bioetičkog stajališta / Gynaecologic and Obstetric Problems in Adolescence from the Bioethical Viewpoint
- 18.30–18.45** VIDA JEREMIĆ (*Srbija/Serbia*): Surogatno majčinstvo: eksploatacija ili šansa za život? / Surrogate Motherhood: Exploitation or Chance for Life?
- 18.45–19.00** *Rasprava / Discussion*

SEKCIJA B: Hotel Aurora, Mala dvorana (hrvatski) / SECTION B: Aurora Hotel, Small hall (Croatian)

- 15.00–15.15** LEJLA MUŠIĆ (*Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina*): Bioetika, ekofeminizam i sociologija / Bioethics, Ecofeminism and Sociology
- 15.15–15.30** ALEKSANDAR RACZ, SLAVKO ANTOLIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Karnizam: animalističko-bioetička misao Melanie Joy / Carnism: Animalistic-Bioethical Thought by Melanie Joy
- 15.30–15.45** IGOR LUKIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Obrazovni sustav kao bioetički problem / Educational System as a Bioethical Problem
- 15.45–16.00** *Rasprava / Discussion*
- 16.00–16.15** *Pauza / Break*
- 16.15–16.30** MARTINA ŠENDULA-PAVELIĆ (*Hrvatska/Croatia*): U potrazi za moralnim kompasom – emocionalni aspekti moralnosti / In Pursuit of a Moral Compass – Emotional Aspects of Morality

- 16.30–16.45** MARIJANA KOLEDNJAK (*Hrvatska/Kroatien*): Suosjećanje kao temeljni filozofski stav Marthe Nussbaum / Mitgefühl als grundlegende philosophische Einstellung von Martha Nussbaum
- 16.45–17.00** NADA MLADINA, DEVLETA HADŽIĆ, ŽARKO MLADINA (*Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina*): Obiteljska neuroza – mikroklima za očuvanje djetinjeg svijeta / Family Neurosis – Microclimate for the Preservation of a Childish World
- 17.00–17.15** *Rasprava / Discussion*
- 17.15–17.30** *Pauza / Break*
- 17.30–17.45** JASMINKA PAVELIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Morbidna gojaznost u dječjoj dobi – oblik roditeljskog zlostavljanja? / Morbid Childhood Obesity – Is It a Child Abuse?
- 17.45–18.00** ZDENKO ZEMAN, MARIJA GEIGER ZEMAN (*Hrvatska/Croatia*): »Brže-bolje u formu« – mitologija ljepote, komercijalizacija i discipliniranje tijela / “Get into Shape at Full Speed” – Beauty Mythology, Commercialisation and Body Discipline
- 18.00–18.15** SANJIN MUSA, ŠEILA CILOVIĆ-LAGARIJA (*Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina*): Stigma i diskriminacija koja se veže uz HIV i AIDS – osvrt na problem i ponuđena rješenja / Stigma and Discrimination Related to HIV and AIDS – Review of the Problem and Proposed Solutions
- 18.15–18.30** AJNIJA OMANIĆ, MEVLIDA SERDAREVIĆ, AMER OVCINA, HAJRUNISA ČUBRO (*Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina*): Etička pitanja promjene imena – društveno-ekonomski uzroci i posljedice unutar mikro-zajednice / Ethical Issues of Name Change – Socio-Economic Causes and Consequences within the Micro-Community
- 18.30–18.45** *Rasprava / Discussion*

**SEKCIJA C: Hotel Vespera (hrvatski) /
SECTION C: Vespera Hotel (Croatian)**

Studentska bioetička radionica

BIOETIKA I PSIHA

(2. dio)

Student Bioethics Workshop

BIOETHICS AND PSYCHE

(Part 2)

15.00–16.15 *Psiha, tijelo, geni / Psyche, Body, Genes*

- NIKOLINA ČAVAR (*Hrvatska/Croatia*): Utjecaj misaonih obrazaca na stvaranje fizičkih bolesti / The Influence of Thought Patterns on Creating Physical Illnesses
- EVICA JURKOVIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Tiresijin kompleks / The Tiresias Complex
- BILJANA RISTIĆ (*Srbija/Serbia*): Downov sindrom kao indikacija za namjerni prekid trudnoće / Down Syndrome as an Indication for Abortion
- *Rasprava / Discussion*

16.15–16.30 *Pauza / Break*

16.30–18.00 *Psiha, ljudska narav i ne-ljudsko (1) /
Psyche, Human Nature and the Non-Human (1)*

- MAŠA DUNATOV, IVAN CEROVAC (*Hrvatska/Croatia*): Uloga moralnih intuicija u etici / Role of Moral Intuitions in Ethics
- JOVANA POTPARA (*Srbija/Serbia*): Fizikalističko shvaćanje psihe i problem etike / Physicalistic Understanding of Psyche and the Issue of Ethics
- ZDRAVKO POPOVIĆ (*Hrvatska/Croatia*): *Bios kao psihe, psihe kao tehne, tehne kao bios / Bios as Psyche, Psyche as Techne, Techne as Bios*

- DAVID DUBROVIĆ, MIRELA FUŠ (Hrvatska/Croatia): Digitalna besmrtnost / Digital Immortality

• *Rasprava / Discussion*

18.00–18.15 *Pauza / Break*

18.15–19.30 *Psiha, ljudska narav i ne-ljudsko (2) /
Psyche, Human Nature and the Non-Human (2)*

- RAHELA JUG (Hrvatska/Croatia): Psihijatrija kod životinja / Animal Psychiatry
- NINO KADIĆ (Hrvatska/Croatia): Ksenopsihologija / Xenopsychology
- SUZANA KRČMAREK (Hrvatska/Croatia): Tko želi biti sam?! / Who Wants to Be Alone?!
- *Rasprava / Discussion*

19.30 *Večera / Dinner*

21.00 (Hotel Aurora, Velika dvorana / Aurora Hotel, Great Hall)

***Predstavljanje recentnih bioetičkih izdanja /
Presentation of recent bioethical publications***

- ANTE ČOVIĆ (Hrsg./ed.): *Integrative Bioethik und Pluriperspektivismus / Integrative Bioethics and Pluri-Perspectivism* [Integrativna bioetika i pluriperspektivizam]
- AMIR MUZUR, HANS-MARTIN SASS (eds.): *Fritz Jahr and the Foundations of Global Bioethics. The Future of Integrative Bioethics* [Fritz Jahr i temelji globalne bioetike. Budućnost integrativne bioetike]
- ДЕЈАН ДОНЕВ (ур./ed.): *Зборник од Првата меѓународна интердисциплинарна конференција »Биоетиката – знак на новото доба: биоетиката, медиумите, правото и медицината« / Proceedings from First international interdisciplinary conference “Bioethics – the sign of a new era: bioethics, media, law and medicine”* [Zbornik Prve međunarodne interdisciplinarne konferencije »Bioetika – znak novog doba: bioetika, mediji, pravo i medicina«]

- IVA RINČIĆ: *Europska bioetika: ideje i institucije* [European Bioethics: Ideas and Institutions]
- TOMISLAV KRZNAR: *Znanje i destrukcija. Integrativna bioetika i problemi zaštite okoliša* [Knowledge and Destruction. Integrative Bioethics and the Issues of Environmental Protection]
- SANDRA RADENOVIĆ: *Bioetika i medicina* [Bioethics and Medicine]
- TATJANA STEPINAC: *Priča o kapljici Karli* [Story of the Drop Called Karla]
- Bioetika u časopisima / Bioethics in journals: *Filozofija* (Skopje), *Filozofska istraživanja* (Zagreb), *Jahr* (Rijeka), *Medix* (Zagreb), *Socijalna ekologija* (Zagreb), *The Holistic Approach to Environment* (Zagreb), *Treći program* (Beograd), *Universitas* (Split), *Znakovi vremena* (Sarajevo)

Predstavljajući / Presenters: Amir Muzur, Dejan Donev, Nada Gosić, Hrvoje Jurić, Zoran Todorović, Karel Turza, Tomislav Krznar

UTORAK, 15. svibnja 2012. / TUESDAY, May 15, 2012

SEKCIJA A: Hotel Aurora, Velika dvorana (hrvatski) / SECTION A: Aurora Hotel, Great hall (Croatian)

- 9.00–9.15** NUSRET ISANOVIĆ (*Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina*): Konvergencija makroparadigmatskih svijesti i širenje horizonata integrativne bioetike / Convergence of Macro-paradigmatic Consciousnesses and Widening the Horizons of Integrative Bioethics
- 9.15–9.30** MEHMED KICO (*Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina*): O mogućnostima prevođenja u razvoju integrativne bioetike / On the Possibility of Translating in the Development of Integrative Bioethics
- 9.30–9.45** GORAN GRGEC (*Hrvatska/Croatia*): Odnos prema prirodi kod svetog Franje i u zen budizmu (i druge paralele) / St. Francis' and Zen-Buddhistic Attitudes towards Nature (and Other Parallels)

- 9.45–10.00** *Rasprava / Discussion*
- 10.00–10.15** *Pauza / Break*
- 10.15–10.30** IGOR ČATIĆ, MAJA RUJNIĆ-SOKELE (*Hrvatska/Croatia*): Etičnost djelovanja hrvatskih podružnica stranih udruuga / Ethics in the Activities of the Croatian Branches of Foreign Associations
- 10.30–10.45** NADA GOSIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Strukovne organizacije u području zdravstva u Republici Hrvatskoj / Professional Organisations in the Area of Healthcare in the Republic of Croatia
- 10.45–11.00** MILICA PROSTRAN (*Srbija/Serbia*): Etički odbor u Kliničkom centru Srbije: naše iskustvo / The Ethical Committee in the Clinical Center of Serbia: Our Experience
- 11.00–11.15** *Rasprava / Discussion*
- 11.15–11.30** *Pauza / Break*
- 11.30–11.45** SILVANA VOZILA, IVA SORTA BILAJAC (*Hrvatska/Croatia*): Etičke dileme medicinskih sestara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti / Nurses' Ethical Dilemmas in the Primary Health-Care Setting
- 11.45–12.00** SLAVKO ANTOLIĆ, ALEKSANDAR RACZ (*Hrvatska/Croatia*): Uvjerenja medicinskih sestara o (ne)etičnosti farmaceutske industrije i zdravstva – od lijeka kao panacee do metafore o grijehu struktura / Nurses' Beliefs on (the Lack of) Ethics in Pharmaceutical Industry and Health Sector – from Drug as a Panacea to the Metaphor on the Structures' Sin
- 12.00–12.15** BRANISLAVA MEDIĆ, BOJAN STOPIĆ, ZORAN TODOROVIĆ, KATARINA SAVIĆ VUJOVIĆ, MILICA PROSTRAN (*Srbija/Serbia*): Utjecaj edukacije na bioetičke stavove: što studenti medicine znaju o rijetkim bolestima? / Influence of Education on Bioethical Attitudes: What Medical Students Know about Rare Diseases?

12.15–12.30 LIDIJA GAJSKI (*Hrvatska/Croatia*): Cijepljenje – spas od zaraznih bolesti ili nepotreban rizik? / Vaccination – a Rescue from Infectious Diseases or an Unnecessary Risk?

12.30–12.45 KATARINA SAVIĆ VUJOVIĆ, ZORAN TODOROVIĆ, SONJA VUČKOVIĆ, BRANISLAVA MEDIĆ, MILICA PROSTRAN (*Srbija/Serbia*): Osnovni principi bioetike u razvoju antikancerskih lijekova / Basic Principles of Bioethics in the Development of Anticancer Drugs

12.45–13.00 *Rasprava / Discussion*

SEKCIJA B: Hotel Aurora, Mala dvorana (engleski, njemački i hrvatski) /

SECTION B: Aurora Hotel, Small hall (English, German and Croatian)

9.00–9.15 ANTON MLINAR (*Slovenia/Slovenija*): Do We Need a Responsive Science? / Trebamo li responzivnu znanost?

9.15–9.30 SIMONA ŠEMEN (*Slovenia/Slovenija*): The Doctor's Autonomy and the Patient's Rights in the Use of Complementary Medicine (Homeopathy) / Liječnikova autonomija i prava pacijenta pri upotrebi komplementarne medicine (homeopatije)

9.30–9.45 IRINA GEORGIEVA (*Bulgarien/Bugarska*): Umweltfreundlich leben – ethische Verantwortung für eine nachhaltige Entwicklung / Život u skladu s okolišem – etička odgovornost za održivi razvoj

9.45–10.00 ZORAN TODOROVIĆ (*Serbia/Srbija*): National Advisory Board on Research Ethics: Challenges and Opportunities / Republički etički savjet za dobrobit oglednih životinja: izazovi i mogućnosti

10.00–10.15 *Discussion / Rasprava*

10.15–10.30 *Pauza / Break*

- 10.30–10.45** ŽIVKA JURČIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Definicija zdravlja Svjetske zdravstvene organizacije: zorni primjer perzistencije arhetipskih biofantazija / Definition of Health by the World Health Organisation: an Explicit Example of the Persistence of Archetypal Biofantasies
- 10.45–11.00** KREŠIMIR BABEL (*Hrvatska/Croatia*): Metafore po kojima bolujemo / Metaphors We Suffer From
- 11.00–11.15** NEVENA MILOSAVLJEVIĆ LABUS (*Srbija/Serbia*): Bioetički aspekti *reiki* terapije / Bioethical Aspects of *Reiki* Therapy
- 11.15–11.30** DAMIR ŽUBČIĆ, VESNA ŠENDULA JENGIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Domaće životinje kao aditivi ljudskoga zdravlja / Domestic Animals as Additives to Human Health
- 11.30–11.45** *Rasprava / Discussion*
- 11.45–12.00** *Pauza / Break*
- 12.00–12.15** FULVIO ŠURAN (*Hrvatska/Croatia*): Zdravlje i medikalizacija / Health and Medicalisation
- 12.15–12.30** SANDRA RADENOVIĆ (*Srbija/Serbia*): Odnos liječnik–pacijent u nekim granama medicine – koncept medicine fokusirane na pacijenta i/ili integrativni model odnosa liječnik–pacijent (primjeri) / Physician–Patient Relationship in Certain Medical Branches – Patient Centred Medicine Concept and/or Integrative Model of Physician–Patient Relationship (Examples)
- 12.30–12.45** DANIJELA TIOSAVLJEVIĆ MARIĆ (*Srbija/Serbia*): Liječenje komuniciranjem u medicini / Treating by Communication in Medicine
- 12.45–13.00** KAREL TURZA (*Srbija/Serbia*): Priopćavanje loših vijesti / Breaking Bad News
- 13.00–13.15** *Rasprava / Discussion*

**SEKCIJA C: Hotel Vespera (hrvatski) /
SECTION C: Vespera Hotel (Croatian)**

Studentska bioetička radionica

BIOETIKA I PSIHA

(3. dio)

Student Bioethics Workshop

BIOETHICS AND PSYCHE

(Part 3)

9.00–10.15 *Psiha, bolest i stigmatizacija /
Psyche, Illness and Stigmatisation*

- **MARIJANA FILIPETI** (*Hrvatska/Croatia*): *Zašto se ubijamo? / Why Are We Killing Ourselves?*
- **VUK PRICA** (*Hrvatska/Croatia*): *Terapija pacijenata oboljelih od shizofrenije / Therapy of Patients Suffering from Schizophrenia*
- **LOVRO SAVIĆ** (*Hrvatska/Croatia*): *Uloga dvorazinske interakcije u objašnjenju stigme mentalnih bolesti / Role of Two-Stage Interaction in Explaining Stigma of Mental Disorder*
- *Rasprava / Discussion*

10.15–10.30 *Pauza / Break*

10.30–11.45 *Psiha kao ekonomsko-politička agentura (1) /
Psyche as an Economic-Political Agency (1)*

- **TONI BANDOVIĆ** (*Hrvatska/Croatia*): *Ideološki mehanizmi u psihijatrijskoj praksi / Ideological Mechanisms in Psychiatric Practice*
- **KAROLINA HRGA** (*Hrvatska/Croatia*): *Mizanscena (post)edipovske kulture. Shizoidni potencijal revolucionarnog subjekta promjene / The (Post)Oedipal Culture mise en scène. Schizoid Revolutionary Potential of the Subject of Change*

- BERNARD KOLUDROVIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Kolonizacija psihe: subjektivacija kolonijalnog drugog / Colonisation of Psyche: Subjectivisation of the Colonial Other

• *Rasprava / Discussion*

11.45–12.00 *Pauza / Break*

12.00–13.15 *Psiha kao ekonomsko-politička agentura (2) / Psyche as an Economic-Political Agency (2)*

- EVA FELDMAN, LUKA HRVOJ (*Hrvatska/Croatia*): Vječno usađivanje / Eternal Inception
- IVAN ŽANETIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Razvijeni kapitalizam na okupu drže naše emocije / Today's Capitalism Is Held Together by Our Emotions
- ROMANA PERKOVIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Etički standardi u neuroekonomiji / Ethical Standards in Neuroeconomics
- *Rasprava / Discussion*

13.30 *Ručak / Lunch*

14.30 (Hotel Aurora, Velika dvorana / Aurora Hotel, Great hall)

Skupština Hrvatskog bioetičkog društva / Convention of the Croatian Bioethics Society

16.00 *Izlet / Excursion*

19.30 *Večera / Dinner*

21.00 (Hotel Aurora, Velika dvorana / Aurora Hotel, Great hall)

Plenarna izlaganja: Uz 50. obljetnicu »službenog« početka bioetike / Plenary papers: On the Occasion of the 50th Anniversary of the "Official" Beginning of Bioethics

- IVA RINČIĆ, AMIR MUZUR (*Hrvatska/Croatia*): Bubreg, povjerenstvo, reportaža: etičke i bioetičke dileme u povodu 50 godina od članka »Oni odlučuju tko živi, tko umire« Shane Alexander / Kidney, Committee, and a Reportage: Ethical and Bioethical Dilemmas in the

Occasion of the 50th Anniversary of Shana Alexander's Article "They Decide Who Lives, Who Dies"

- HRVOJE JURIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Etički komiteti i integrativna bioetika / Ethical Committees and Integrative Bioethics
- IVANA ZAGORAC (*Hrvatska/Croatia*): Preispitivanje početaka bioetike / The Beginnings of Bioethics Reconsidered
- *Rasprava / Discussion*

SRIJEDA, 16. svibnja 2012. / WEDNESDAY, May 16, 2012

Okrugli stol

BIOETIKA I KEMIJA

Round Table

BIOETHICS AND CHEMISTRY

9.00–9.15 *Uvodna riječ / Introduction*

9.15–10.15 *Izlaganja / Papers*

- VALERIJE VRČEK (*Hrvatska/Croatia*): Etika okoliša / Environmental Ethics
- SNJEŽANA PAUŠEK BAŽDAR (*Hrvatska/Croatia*): Odnos materijalne i duhovne komponente u razvitku kemije: od alkemije i arheusa do vitalnog principa / Relation between Material and Spiritual Components in the Development of Chemistry: From Alchemy and Archeus to the Principle of Vitality
- SREĆKO VALIĆ (*Hrvatska/Croatia*): Bioetika i kemija / Bioethics and Chemistry
- NENAD TRINAJSTIĆ (*Hrvatska/Croatia*): O broju 13 / About the Number 13

10.15–12.00 *Rasprava / Discussion*

12.30 *Ručak / Lunch*

– *Odlazak sudionika / Departure of participants*